

הילד שקרא מחשבות

כתב: אוריה שביט

איורים: גיא מורד

הוצאת הקיבוץ המאוחד 2010

על הספר

הספר עוסק בנושא אהוב בסרטי ילדים ובספרי ילדים: ילד שמגלה שהוא בעל כוחות-על. יוני סתר גיבור הסיפור בן התשע מגלה יום אחד שהוא רואה את המחשבות של כל האנשים רשומות על מצחם. תחילה הוא נהנה מהגילוי וגם פותר תעלומה משטרטית, אך במהרה הוא לומד להכיר את הסכנות שביכולת זו, ושמח כשכישורים אלה נעלמים.

ספר זה מיועד במצעד הספרים לכיתות א-ג, ואפשר לדון במסרים שבו גם בכיתות גבוהות יותר, תוך התייחסות לספרים העוסקים בילדים בעלי כוחות מיוחדים. (קאיטוש המכשף \ קורצ'ק; מתילדה\ דאל; הארי פוטר\רולינג; ועוד) ראו את רשימתה של נירה לוין באתר דףדף

פעילות לאחר הקריאה

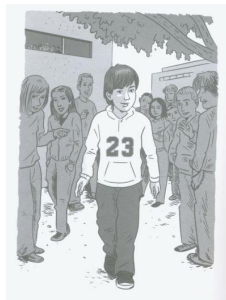
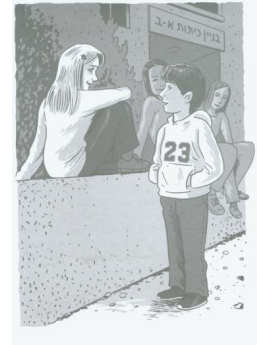
הערה: הפעילויות מופנות **לתלמידים**. כאשר הפעילות מכוונת למורה תבוא הערה מיוחדת על כך.

פעילות בעקבות האירים

לפניכם חמשה אירים מתוך הספר. האירים כאן אינם לפי סדר הופעתם בעלילה.

- תנו לכל איור שם.
- ערכו אותם לפי סדר התרחשותם בספר

- ספרו את סיפורו של יוני סתר עם חבריו על פי איורים אלה.

להיות בעל כוחות-על

ילדים חולמים להיות בעלי כוחות-על שונים, ספרו על דמויות מהספרות, מהקולנוע והטלוויזיה של ילדים בעלי כוחות מיוחדים:

- מה היו כוחות אלה? מדוע נזקקו להם? לאילו מטרות השתמשו בהם? באילו קשיים נתקלו?

השלב הראשון: יוני מגלה את כוחו

יוני עם בני משפחתו

תארו את האירועים הבאים,

- כיצד יוני עוזר לאביו הקצין לגלות גנב?
- כיצד יוני עוזר לאמו להתמקח עם השרברב?

לשמור סודות

אבא של יוני אומר לו שלא יגלה את היכולות שלו לחבריו.

- מדוע אמר זאת לדעתכם?
- מדוע לא הצליח יוני לשמור את הסוד?
- איך שמועה מתפשטת? (עמוד 33)

יוני בבית הספר

בכל אחד מהאירועים הבאים יש משהו חיובי ומשהו שלילי.
ספרו על אירועים אלה וציינו את החיובי ואת השלילי שבהם:

חיובי	שלילי	האירוע
		<ul style="list-style-type: none"> • לדעת מה המורה חושבת • לדעת מה הבנות חושבות • לפתור סכסוכים בין חברות

השלב השני: יוני מגלה שלא פשוט לקרוא מחשבות

כשיוני גילה שהוא קורא מחשבות הוא ובני משפחתו שמחו, ולא ראו את הקשיים שבכך.
בשיחה עם סבו הוא שומע דעה שונה:
בעמוד 23 אומר סבא של יוני לנכדו:

"אתה קיבלת כוח גדול. עם כוח גדול אפשר לעשות דברים טובים----
אבל בכל זאת אני מוטרד-----"

כוח גדול יכול גם לעשות צרות גדולות. וכוח גדול במיוחד עלול לעשות צרות במיוחד. "

- כתבו מה הם הדברים הטובים שהצליח יוני לעשות? מה עוד יכול היה יוני לעשות ועדיין לא עשה?

המשבר בבית הספר לאחר שיוני גילה את כוחו

- המשבר במשחק אמת או חובה (עמוד 40) - תארו מה קרה והסבירו מה הטריד את חבריו של יוני.
- בהמשך הספר חבריו של יוני הגיבו בכעס, עוינות, אלימות, וחרם
- תארו את תגובותיהם של הילדים והסבירו מדוע הגיבו כך.
- תארו מה מרגיש הילד שעשו עליו חרם
- המנהלת (בעמוד 70) מציעה לשלוח את יוני לפנימייה. מדוע? לאיזה סוג פנימייה היא מציעה לשלוח אותו?

- מה דעתכם על פתרון זה? השוו עם ספרים המספרים על פנימיות של ילדים בעלי כישורים דומים. למשל ספרים על ילדים עם כישורי קסמים בפנימיות (הרי פוטר, פרסי ג'קסון)

המשבר בבית

- תארו את המשבר של יוני בביתו, למשל, אמו של יוני מדברת על איבוד הסמכות ההורית (עמוד 65) דונו בבעיה זו ביניכם.

סבו של יוני אומר: "ילדים רוצים לדעת הכל. מבוגרים מעדיפים לפעמים לא לדעת". (עמוד 75)

- הסבירו רעיון זה וקשרו אותו לתגובותיהם של בני המשפחה.

להיות מפורסם

הספר מראה את החשיפה המוגזמת באמצעי התקשורת. מה קורה לילדים שמתפרסמים בעידן הטלוויזיה והאינטרנט?

- דונו בנושא זה תוך התייחסות לספר בפרט ולילדים שמתפרסמים בכלל. מה הן הבעיות העולות מחשיפה כזו? (עמודים 50, 60)

מה הן הסכנות בכוח שניתן ליוני?

סבו של יוני מתאר את הבעיה מנקודת מבטם של הסובבים את יוני, חבריו ובני משפחתו.

- קראו את שני הקטעים הבאים ודונו בהם:

"הם רצו ליהנות מהכוח שלך, הם רצו לגלות סודות. הם לא הביאו בחשבון שאם תוכל לקרוא את המחשבות של אחרים תוכל לקרוא גם את המחשבות שלהם. כוח הוא דבר מפתה ומסוכן מאד. גם למי שמחזיק בו וגם למי שמשתוקק אליו. (עמוד 74)

"אתה לקחת מאנשים משהו ששייך רק להם, יוני, עכשיו הם דורשים את המשהו הזה בחזרה." (עמוד 75)

- האם אתם שותפים להרגשתו של יוני כפי שהיא מתוארת באיור הבא?

הסבירו את תשובתכם.

דיון פומבי במליאה על כוחו של סוד ומחשבה נסתרת (למורה)

ישנה נטייה לשבח אנשים גלויים ופתוחים, ללא סודות או מחשבות נסתרות ופרטיות. הספר הזה הוא הזדמנות לדון עם הקוראים בכוחה של מחשבה כמוסה, פרטית ולא מוחצנת. אפשר לחלק את הכיתה לשתי קבוצות:

קבוצה א תציג את החשיבות של אמירת כל מחשבה וחיים ללא סוד.

קבוצה ב תציג את הטיעונים בדבר שמירת סוד ובעד שמירה על פרטיות המחשבות. דיון מסכם תערוך כל הכיתה. אפשר לערוך דיון כזה בפגישה משותפת של הורים וילדי הכיתה.

מילים וצירופי לשון (לתלמידים בשיתוף פעולה עם מבוגרים)

בספר ישנם לא מעט מילים לועזיות וצירופי לשון. לפניכם כמה מילים שכאלה, (בצבע כחול) כתבו את פירושן לפי ההקשר. אתם יכולים להיעזר גם במבוגר או במילון.

- ◆ "אין מצב שהוא מפיל אותי" (עמ' 15)
- ◆ אין לנו שום קצה חוט . (עמ' 16)
- ◆ קצר רוח (עמ' 16)
- ◆ "ייתכן שהפתרון טמון דווקא בניסוח מופשט של הבעיה." (עמ' 20)
- ◆ "אף אחד לא מינה אותך למליץ יושר של הכיתה." (עמ' 27)
- ◆ המחשבה שיש לו בראש אתה תקבל **בונס** גדול בזכות הסיפור הזה... כי אולי אני סתם **שרלטן** עם הורים **אמביציוזיים**... (עמ' 46)
- ◆ מרצה עם **קול כבד**.. (עמ' 48)
- ◆ "אנחנו **בעידן** של מידע מהיר **וזמין**... (עמ' 51)
- ◆ מה שהוא **מייצג** – משמש **קולב** שהחברה **נתלית בו**... (עמ' 51)

- ◆ החיים בבית הספר **סטו ממסלולם**. (עמ' 68)
- ◆ ההצעה הזאת נופלת עלינו **כרעם ביום בהיר**. (עמ' 71)

בחרו מהרשימה מילים או צירופי לשון וחברו להם משפטים משלכם, או כתבו שיחה קצרה בין שני אנשים שבהם משולבים צירופי לשון אלה. הציגו את המשפטים שלכם במליאה.

הכינו:

ד"ר איה מרבך

ד"ר רחל עזוז

מחברות סדרת ספרי הלימוד "לשון ועוד"